

Sabri Arpaç

✉ sabriarpacymm@gmail.com 🐦 <https://twitter.com/sabriarpac>

12 Nisan 2019

Seçim sonuçları ekonomiyi vuruyor!

Seçim sonuçlarının yılan hikayesine dönmesi ekonomiyi de vuruyor. AKP İstanbul yerel seçim sonuçları ile ilgili gözünü karartmış. YSK'yı baskılayarak seçim sonuçlarını lehine çevirmek ya da bunu başaramazsa yenilemek için olmadık işler yapıyor. Buna karşın döviz kuru tırmanışını sürdürüyor. Her gün zam haberleri ile uyanıyoruz. Ekonominin normalleşmesi için gerekli olan istikrar bizatihi iktidar tarafından bozuluyor. Seçim arifesinde Londra Finans Piyasalarında yüksek swap işlemleri TC Merkez Bankasını da harekete geçirdi.

SWAP VE KONVERTİBİL NEDİR?

Olanları ve olayları anlayabilmek için öncelikle bazı ekonomik kavramları bilmemiz gerekiyor. Gazetelerde, TV ekranlarında ve diğer medya kuruluşlarında her gün duyduğumuz bu kavramların anlamlarını bilmeden olanları da değerlendiremeyiz.

Ekonomik gelişmeler herkesi ekonomist yapmak üzere. İnsanlar ekonomik terimleri duyuyor ne anlama geldiği konusunda merak ediyor. Bu günlerde de en çok swap ve konvertibil para terimleri gündemde.

Şimdi gelelim swap'ın ne olduğuna, kelime anlamı ile “değiş, tokuş, takas” anlamına gelir. Finans piyasalarında ise; iki tarafın belirli bir zaman dilimi içinde bir varlık ya da yükümlülüğe bağlı olarak farklı faiz ödemelerini veya döviz cinslerini karşılıklı olarak değiştirdikleri bir takas sözleşmesidir.

Önceki dönem Hazine Müsteşarı Sayın Mahfi Eğilmez'in Kendime Yazılar İnternet Sitesinde Ekonomi Sözlüğü maddesinde swap; şöyle tanımlamaktadır:

“İki tarafın birbirlerine belirli süreler sonunda ödeme taahhütlerini içeren bir sözleşmedir. Sözleşmenin temel unsurları arasında, el değiştirecek varlık veya varlıkların tanımı, her bir varlığa uygulanacak sabit veya değişken faiz oranı ve ödeme tarihleri sayılabilir. Swap piyasasında ağırlıklı olarak para ve faiz swapları yapılmaktadır. Borç servisi açısından swap işlemi genellikle dış borçların anapara yükümlülüğünü ifade eden döviz cinsinin değiştirilerek, başka bir döviz cinsine dönüştürülmesi (anapara swap'ı), söz konusu borcun faizinin ifade edildiği döviz

cinsinin değiştirilmesi (faiz swap'ı) veya mevcut borçların sermayeye katılım payı haline dönüştürülmesi (borç-sermaye swap'ı) şekillerinden birinde ortaya çıkar.”

Konvertibil para ise; ulusal paranın, dış ticaret gereksinimlerinin karşılanması, resmi bir rakamın ya da yasanın iznine gerek kalmaksızın başka bir ulusal paraya dönüştürülmesi ve uluslararası dolaşım aracı olarak kullanılmasıdır.

Bir ülkenin parasının kendi ülkesinin banka ya da döviz alım satımı yapan bürolarına götürüp karşılığında yabancı bir ülke parası alınması o paraların konvertibil olduğu anlamına gelir.

Bu kısa tanımlamalardan sonra şimdi de Mart 2019 ayının son günü ve seçimlerden hemen önce Londra'daki swap piyasasında meydana gelen olayları değerlendirelim. Bilindiğı gibi; Londra swap piyasasında Türk Lirasının gecelik faizi önce yüzde 700'e, sonra %1000'e ve ardından %1300'e dayandı. 2001 ekonomik krizinde bile seviye yüzde 71' dolayındaydı.

Bilindiğı üzere, TC Merkez Bankası ve Bankacılık Destekleme ve Düzenleme Kurum (BDDK) satış swap limitleri ihtiyaca göre yükseltip düşürmektedir.

Seçimlerden önce swap faizleri yüzde 22'ydi. 5 Nisan 2019 günü yüzde 30'a daha sonra yüzde 40'a yükseliyor. Banka bünyesinde bulunan döviz karşılığı Türk Lirası swap piyasasında vadesi henüz gelmemiş toplam swap satışı sınırını da birkaç gün önce yüzde 20 yüzde 30'e yükseltilmiş, toplam swap satışı sınırını da birkaç gün önce yüzde 30'a yükseltmişti. 2018 yılında (BDDK) da swap ile ilgili düzenleme yapmıştı.

TÜRKİYE'NİN RİSK PRİMİ ARTARKEN BORSA DA YÜZDE 5 DÜŞTÜ

Londra'daki swap piyasasında Türk Lirası'nın gecelik faizinin yükselmesi nedeniyle ve uluslararası piyasalarda TL likiditesinin azalması yabancılar TL cinsindeki varlıklarını sattılar.

Merkezi iktidarı elinde bulunduran AKP kaybettiğı seçimi lehine çevirmeye çalışmak için girdiğı akıl almaz manipulasyonlarla Türk ekonomisini nasıl riske ettiğini esefle izlemekteyiz.